

N:o 111.

Af Herr **Lars Persson**: *Angående grundräntornas och kronotiondens successiva afskrifning.*

När jag nu går att upptaga frågan om grundskatterna och deras afskaffande, så måste jag till en början erkänna, att det icke sker derföre att jag anser mig vara i tillfälle att anföra några nya skäl, som tala för frågans lösning, ty af de upplysningar jag kunnat vinna af så väl riksdags- som andra handlingar, hvilka röra denna fråga, vill det synas mig, som att allt hvad som talar så för som emot frågan redan blifvit flerfaldiga gånger anfördt; hvad jag sålunda kommer att anföra blifver derföre endast ett upprepande af hvad som redan förut blifvit i frågan andraget.

Att grundskattefrågan behöfver lösas, och måste lösas, derom vittnar frågans ständiga återkommande vid våra riksdagar, som ock den digra lunta af handlingar och afhandlingar, som beröra denna fråga.

Att lemna en fullständig historik öfver grundskatternas uppkomst, är icke min afsigt, äfven om jag hade förmåga dertill; men af hvad jag kunnat inhemta härom, synes mig tydligt och klart, att de ursprungligen endast varit tillfälliga gärdar, som pålagts för fyllande af tillfälliga behof, och detta ofta ganska godtyckligt, men att dessa gärdar eller åtagna bevillningar så småningom upphöjts till namn, heder och värdighet af grundskatt, och som i samma mån den blifvit äldre, blifvit alltmer och mer ojemn och i samma mån orättvisare; endast det förhållandet, att hemman med ett lägre värde ofta får betala en flerdubbelt större grundskatt, än ett hemman med ett högre värde, under det att en del hemman äro alldeles fria från en sådan skatt, är ett missförhållande, som mer än tillräckligt rättfärdigar yrkandet om dessa skatters borttagande och utjemnande på alla samhällsklasser.

De skäl, som af de sista Riksdagarne blifvit anförda emot bifall till då väckta motioner i ämnet, voro hufvudsakligen tvänne: 1:o att det vore angeläget, att den af 1869 års Riksdag beslutade grundskatternas omsättning i penningar bringas till verkställighet, innan frågan om deras afskaffande företages till afgörande; 2:o att frågan om indelningsverkets aflösning, som med denna fråga ansågs ega ett visst sammanhang, då icke var afgjord.

Hvad första skälet beträffar, så torde det icke vidare kunna åberopas såsom anledning för afslag, sedan denna omsättning nu egt rum, och tillämpningen deraf redan börjat; och beträffande det andra skälet, så, äfven om jag kunde inse hvad sammanhang grundskattefrågan och indelningsverket ega med hvarandra, så skulle jag hafva ännu svårare att inse hvarföre just den sednare skulle afgöras först, eller hvarför de icke skulle kunna afgöras samtidigt, endast man blifver ense om sättet; när dessutom frågan om försvarsverkets omorganisation synes vara af Kongl. Maj:t undanskjuten till en obestämmd framtid, hvilket är att beklaga, så vill det synas, som om frågan rörande indelningsverket nu icke skulle kunna åberopas som skäl för afslag å yrkandet om grundskattefrågans afgörande.

Att, såsom vid flera föregående riksdagar varit föreslaget, grundskatterna och kronotionden skulle aflösas på det sätt, att deras kapitalvärde inbetaltes till staten, derigenom att 6 procent årligen erlades, deraf 5 procent skulle utgöra ränta och en procent amortering, kan jag ej finna vara med billighet och rättvisa öfverensstämmande, ty staten skulle då göra en vinst på den enskildes bekostnad; denna vinst blefve tvåfaldig, först derigenom, att i samma mån en sådan amortering framskridit, ökades hemmanens taxeringsvärden och i sammanhang dermed den staten tillkommande bevillning, och för det andra derigenom, att en högst betydlig reduktion af embetsmännens antal kunde göras, sedan grundskatterna försvunnit, och hvarigenom en betydlig besparing för statsverket skulle vinnas.

Lika litet kan jag finna att man ernår målet — jemn och rättvis beskattning — om, på sätt den så kallade Grundskattekomitén i sitt betänkande af den 18 Juni 1866 föreslagit, endast så stor del af grundskatterna skulle aflösas, som öfverstiger en half procent af hemmanets taxeringsvärde vid en viss tidpunkt, ty jemlikheten i beskattningen skulle endast blifva tillfällig och således blott skenbar.

Den förändrade ställning, hvaruti ett hemman kan komma, dels genom jernvägars anläggning, dels genom en mängd andra förhållanden, gör att de äro underkastade så många förändringar i afseende å deras värde, att det är en ren omöjlighet att vid någon tidpunkt bestämma en fix skatt, som allt framgent skall förblifva rättvis.

Återstår således, efter mitt förmenande, ingen annan utväg för frågans rättvisa och tillfredsställande lösning, än att medgifva en successiv afskrifning af dessa skatter under en viss bestämd tid, då det ständigt stigande taxeringsvärdet å hemmanet med åtföljande högre bevillning kommer att i en icke oväsentlig del ersätta den minskning i statsinkomster, som blifver en följd af grundskatternas borttagande.

Ett sådant sätt att gå till väga är ock att endast följa den väg, Konung och Riksdag förr anvisat; blott med den skilnad, att man här skulle

så småningom komma till målet, har man förr i likartade fall på en gång tagit steget fullt ut, såsom till exempel då qvarnräntan, hammarskatten, tackjernstioden m. m. borttogos.

På grund af hvad jag sålunda i korthet anfört, får jag vördsamt föreslå: att de utaf svenska jorden utgående grundräntor och kronotionde må eftergifvas på det sätt, att hvad som öfverstiger en half procent af hemmanets eller lägenhetens sednaste taxeringsvärde må eftergifvas genom det öferskjutande räntebeloppets afskrifning under en tid af 20 år med en tjugonedel om året, samt den öfriga grundskatten det som understiger en half procent af sednaste taxeringsvärde genom afskrifning af en trettandedel om året, allt med beräkning af det penningevärde, som på grund af Kongl. kungörelsen af den 23 Juli 1869 blifvit ränta och tionde åsatt.

För den händelse Stats-Utskottet, dit denna motion torde blifva remitterad, icke skulle finna skäl i allo tillstyrka bifall till hvad jag sålunda föreslagit, får jag alternativt hemställa:

att Utskottet måtte uppgöra och för Riksdagen föreslå annat lämpligt sätt för ernående af det sökta målet — grundskatternas afskaffande på billiga vilkor.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 25 Januari 1872.

Lars Persson,
från Westmanlands län.

Häruti instämma:

J. W. Lundqvist.

J. E. Johansson,

M. Jonsson,

fr. Westmanlands län. fr. Gefleborgs län.

S. Fr. Norén,
fr. Elfsborgs län.

C. Johanson,
fr. Kopparbergs län.

P. Petersson, C. J. Bengtsson,
fr. Kronobergs län.

Pehr Pehrsson.

Hans Larsson.

Jan Gustaf Jansson.

J. S. Fredricson,
fr. Upsala län.

Joh. Jonsson, Magnus Svensson,
fr. Skaraborgs län.

Gunnar Eriksson,
fr. Jemtlands län.

C. J. Kjellman,
fr. Jönköpings län.

Anders Andersson P. Jansson.
i Nyckelby.

S. Magnusson, Anders Andersson,
fr. Skaraborgs län.

Hans Andersson,
fr. Jemtlands län.

S. Brolin.